

Åtal för tjänstefel mot en tidigare ledamot i en överförmyndarnämnd

Med anledning av vad som framgick av handlingarna i ett tillsynsärende (67-10570-01) vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län avseende Överförmyndarnämndens i Göteborg handläggning av två godmansärenden beslutade dåvarande JO Jan Pennlöv att inleda en egen utredning i saken.

Överförmyndarnämndens akter i de ovan nämnda ärendena, liksom akterna i ytterligare ett antal ärenden avseende godmanskap, förmynderskap och förvaltar-
skap rekviderades och granskades. Det som därvid framkom gav anledning att anta att befattningshavare som stod under JO:s tillsyn hade gjort sig skyldig till tjänstefel enligt 20 kap. 1 § brottsbalken och trolöshet mot huvudman enligt 10 kap. 5 § brottsbalken. Jan Pennlöv beslutade därför den 14 maj 2002 att inleda förundersökning avseende sådana brott och uppdrog åt chefsåklagaren AA vid Åklagarmyndigheten i Västerås, Åklagarkammaren Gävle, att leda och verkställa utredningen.

Förundersökningen avsåg fem ärenden som hade handlagts vid överförmyndarnämnden.

Under förundersökningen hölls ett antal förhör, bl.a. med tidigare ledamoten i överförmyndarnämnden BB.

BB delgavs i ett fall misstanke om trolöshet mot huvudman alternativt tjänstefel (K 20256-02) i samband med ett beslut om arvode till en förvaltare för CC. Med anledning av vad som framkom under förundersökningen angående detta fann Jan Pennlöv inte längre anledning till dess fullföljande. Han beslutade därför den 21 mars 2003 att lägga ned förundersökningen i den här delen.

BB delgavs därutöver i fyra fall (K 20246-02, K 20260-02, K 20266-02 och K 20269-02) misstanke om tjänstefel i samband med att han hade lämnat överförmyndarnämndens samtycke till olika ekonomiska förvaltningsåtgärder från gode mäns sida.

BB förnekade brott i samtliga fyra fall.

Efter att ha tagit del av och gått igenom förundersökningen fann Jan Pennlöv att åtal för tjänstefel skulle väckas mot BB enligt följande.

1. (K 20246-02)

Gärning: Den 29 september 1999 förordnade Göteborgs tingsrätt jämlikt 11 kap. 4 § föräldrabalken DD till god man för fastern EE, född 1905, med uppgift att bevaka hennes rätt, förvalta hennes egendom och sörja för hennes person.

I egenskap av ledamot i Göteborgs Stads Överförmyndarnämnd (Överförmyndaren) har BB den 27 mars 2000 i Göteborg lämnat DD samtycke till att försälja EE:s bostadsrättslägenhet nr 225 i HSB:s bostadsrättsförening Tolered, Göteborg. Avsikten med försäljningen var – och som vid tiden för samtycket varit känd för BB – att DD med försäljningslikviden skulle reglera en fordran som han hade på EE.

BB har lämnat sitt samtycke utan att han dessförinnan, inför försäljningen, förordnat – eller tillsett att det förordnats – sådan god man för EE som avses i 11 kap. 2 § andra stycket föräldrabalken och utan att höra EE angående försäljningen eller infordra läkarintyg angående hennes hälsotillstånd. Han har vidare underlåtit att infordra värderingsutlåtande avseende lägenheten.

Förutsättningar för samtycke har således inte förelegat.

BB, som i myndighetsutövning åsidosatt vad som gällt för uppgiften, har handlat uppsåtligen eller av oaktsamhet.

Lagrum: 20 kap. 1 § brottsbalken jämfört med 11 kap. 2 § andra stycket och 12 kap. 8 § andra stycket samt 16 kap. 1 och 9 §§ föräldrabalken.

2. (K 20266-02)

Gärning: Den 22 augusti 1995 förordnade Göteborgs tingsrätt jämlikt 11 kap. 4 § föräldrabalken FF till god man för hustrun GG, med uppgift att bevaka hennes rätt och förvalta hennes egendom.

GG äger sedan den 3 juni 1988 tillsammans med maken FF fastigheten R 40:4 i Göteborgs kommun. Den 11 februari 1999 har BB i egenskap av ledamot i Göteborgs Stads Överförmyndarnämnd (Överförmyndaren) i Göteborg lämnat samtycke till att – såvitt avsåg GG – låta inteckna fastigheten R 40:4 med 41 000 kr som säkerhet för ett lån om 100 000 kr som AB Spintab samma dag lämnat FF.

BB har lämnat samtycke till inteckningen utan att han dessförinnan förordnat – eller tillsett att det förordnats – sådan god man för GG som avses i föräldrabalken 11 kap. 2 § andra stycket och utan att höra GG angående inteckningen av fastigheten eller infordra läkarutlåtande angående hennes hälsotillstånd. Han har vidare underlåtit att infordra gravationsbevis och värderingsutlåtande avseende fastigheten.

Förutsättningar för samtycke har således inte förelegat.

BB, som i myndighetsutövning åsidosatt vad som gällt för uppgiften, har handlat uppsåtligen eller i vart fall av oaktsamhet.

Lagrum: 20 kap. 1 § brottsbalken jämfört med 11 kap. 2 § andra stycket och 12 kap. 8 § andra stycket samt 16 kap. 1 och 9 §§ föräldrabalken.

3. (K 20269-02)

Gärning: Den 7 oktober 1993 förordnade Göteborgs tingsrätt jämlikt 11 kap. 4 § föräldrabalken HH till god man för dottern JJ, född 1958.

Med kännedom om att penningbeloppet 42 000 kr var ett lån från JJ till modern, HH, har BB i egenskap av ledamot i Göteborgs Stads Överförmyndarnämnd (Överförmyndaren) den 16 februari 1999 i Göteborg lämnat samtycke till att HH fick ta ut lånebeloppet, 42 000 kr, från JJ:s konto i Nordbanken.

BB har lämnat sitt samtycke utan att han dessförinnan, inför långivningen, förordnat – eller tillsett att det förordnats – sådan god man för JJ som avses i 11 kap. 2 § andra

stycket föräldrabalken. Han har vidare lämnat sitt samtycke utan att lånehandling upprättats och utan att varken ränta, säkerhet eller amorteringsplan avtalats för lånet.

Förutsättningar för samtycke har således inte förelegat.

BB, som i myndighetsutövning åsidosatt vad som gällt för uppgiften, har handlat uppsåtligen eller av oaktsamhet.

Lagrum: 20 kap. 1 § brottsbalken jämfört med 11 kap. 2 § andra stycket och 12 kap. 8 § andra stycket samt 16 kap. 1 § föräldrabalken.

4. (K 20260-02)

Gärning: Med kännedom om att penningbeloppet 50 000 kr var ett lån från KK, född 1997, till sina föräldrar tillika förmyndare, LL och MM, har BB i egenskap av ledamot i Göteborgs Stads Överförmyndarnämnd (Överförmyndaren) den 9 februari 2001 i Göteborg med förnyelse den 2 mars 2001 lämnat samtycke till att förmyndarna fick ta ut lånebeloppet 50 000 kr från KK:s konto med överförmyndarkontroll i Föreningssparbanken.

BB har lämnat sitt samtycke utan att han dessförinnan, inför långivningen, tillsett att det förordnats sådan god man för KK som avses i 11 kap. 2 § andra stycket föräldrabalken. Han har vidare lämnat sitt samtycke utan att lånehandling upprättats och utan att varken ränta, säkerhet eller amorteringsplan avtalats för lånet.

Förutsättningar för samtycke har således inte förelegat.

BB, som i myndighetsutövning åsidosatt vad som gällt för uppgiften, har handlat uppsåtligen eller av oaktsamhet.

Lagrum: 20 kap. 1 § brottsbalken jämfört med 11 kap. 2 § andra stycket och 12 kap. 8 § första stycket samt 16 kap. 1 § föräldrabalken.

Jan Pennlöv uppdrog åt chefsåklagaren AA att ansöka om stämning samt utföra åtalet.

Göteborgs tingsrätt dömde den 28 oktober 2003 (mål nr B 11786-02) BB för tjänstefel till 60 dagsböter. Domen har vunnit laga kraft. I beslut den 28 november 2003 anförde Jan Pennlöv bl.a. följande.

Genom tingsrättens lagakraftvunna dom är den straffrättsliga prövningen avslutad. Mot bakgrund härav och då den verkställda utredningen inte ger anledning till några ytterligare uttalanden från min sida avslutar jag ärendet.